

Till årsstämman i Norrlandsoperan AB
(556529–6190)

Granskningsrapport år 2024 - Norrlandsoperan AB

Jag, av fullmäktige i Region Västerbotten utsedd lekmannarevisor, har granskat verksamheten i Norrlandsoperan AB. I granskningsarbetet har jag biståtts av sakkunnigt stöd.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisor har i uppdrag att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och fullmäktiges revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställt ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Jag bedömer att bolagets verksamhet år 2024 genomfördes i enlighet med fullmäktiges direktiv och det kommunala ändamålet. Våren 2024 började bolagets nya VD. Under året pågick förberedelser inför den planerade organisationsförändringen samt påbörjades genomförandet av den beslutade besparingsplanen. Arbete pågick även med att utveckla bolagets process för verksamhetsplanering och internkontrollarbete. Antalet föreställning minskade något jämfört med år 2023 men däremot ökade biljettintäkterna. Bolaget redovisade i enlighet med ägardirektivet ett positivt resultat efter finansnetto.

Bolagets styrelse bedömde att verksamheten genomfördes i enlighet med de kommunala befogenheterna. Utifrån min översiktliga granskning ser jag inte skäl att göra någon annan bedömning.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll i allt väsentligt var tillräcklig.

Signeras digitalt.

Alf Molin
Lekmannarevisor

Jag åberopar bifogad rapport: Grundläggande granskning år 2024 av Norrlandsoperan AB, revisionskontoret Region Västerbotten.

Grundläggande granskning år 2024

Norrlandsoperan AB

Mars 2025
Eva Moe
Certifierad kommunal revisor
Region Västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendationer	3
2. Bakgrund	4
Norrlandsoperan AB	4
Lekmannarevisorernas uppdrag	4
Iakttagelser i 2023 års granskning	4
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Metod	5
3. Bolagets uppdrag och mål	6
Ägarnas uppdrag till bolaget	6
Ägarnas krav på rapportering	7
4. Granskningens resultat	8
Styrelsens styrning av verksamheten	8
Styrelsens uppföljning av verksamheten	10
Uppföljning av 2023 års rekommendationer	11
Styrelsens årsredovisning	12
5. Svar på revisionsfrågor	14
Rekommendationer	15
Bilaga 1: Granskning av styrande dokument med mera.	16

1. Sammanfattande analys

År 2024 firade Norrlandsoperan 50 årsjubileum. En ny VD tillträdde under våren 2024, fem nya chefstjänster tillsattes under året och förberedelserna inför den planerade organisationsförändringen och genomförandet av besparingsplanen har fortgått under året. Arbetet har enligt årsredovisningen hittills resulterat i kostnadseffektiviseringar på ca 3 miljoner kronor.

Antalet föreställningar minskade med 24 procent mellan år 2023 (774 föreställningar) och år 2024 (591 föreställningar). Däremot ökade biljettintäkterna med 58 procent år 2024 (från 5,7 miljoner kronor år 2023 till 9 miljoner kronor år 2024).

Bolaget redovisade ett positivt resultat efter finansnetto på 151 000 kronor.

Av årsredovisningen framgår att Norrlandsoperan bedrivit en omfattande verksamhet inom de fem övergripande mål som styrelsen formulerat med utgångspunkt i bolagsordning, ägardirektiv och regionens kulturplan. Styrelsen lämnade ingen samlad bedömning av resultatet i sin förvaltningsberättelse.

Vår bedömning efter genomförd granskning är att bolagets verksamhet i allt väsentligt genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Styrelsen säkerställde att rekommendationerna från föregående års granskning blivit åtgärdade i hög grad. En del i detta har varit att utveckla verksamhets- och internkontrollplanerna inför år 2025.

Av protokoll framgår att styrelsen under året höll sig informerad om bolagets verksamhet och ekonomi. Styrelsen beslutade också i hög grad om styrande dokument. Vi bedömer att styrelsens styrning, uppföljning och kontroll i allt väsentligt var tillräcklig.

Bolagets styrelse bedömde att verksamheten år 2024 var genomförd i enlighet med bolagets kommunala ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Utifrån vår översiktliga granskning ser vi inte skäl att göra någon annan bedömning.

Rekommendationer

Vi lämnar följande rekommendationer till styrelsen:

- Lämna en samlad bedömning av verksamhetens resultat i årsredovisningen.
- Identifiera strategiska, relevanta och mätbara mål som skapar förutsättningar för styrelsen att värdera om verksamheten genomförts enligt beslutad verksamhetsplan.

2. Bakgrund

Norrlandsoperan AB

Norrlandsoperan AB ska bedriva produktion av opera, musik, dans, konstutställningar, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom musik-, dans- och teaterlivet samt därmed närstående scenisk och kulturell verksamhet och annan publik sidoverksamhet. Verksamheten ska huvudsakligen bedrivas i Umeå kommun och Västerbottens län.

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorns uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorn granskar bolagets styrelse och VD. Lekmannarevisorn ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorn ska också granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Prövningen av verksamhetens ändamålsenlighet och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarnas, det vill säga fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

Enligt ägardirektivet ska lekmannarevisor yttra sig om bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det kommunala ändamål som fullmäktige i Umeå kommun och Region Västerbotten fastställt, samt de kommunala befogenheter som utgör ramarna för verksamheten.

Iakttagelser i 2023 års granskning

År 2023 påverkades Norrlandsoperan av det ansträngda ekonomiska läget i samhället. Ökade kostnader inom nästan alla områden och minskade intäkter på grund av att publiken inte riktigt hade återvänt efter pandemin. Det totala antalet föreställningar ökade år 2023 jämfört med år 2022. Bolagets nettoomsättning minskade något år 2023 jämfört med år 2022. Bolaget redovisade ett positivt resultat efter finansnetto på 178 000 kronor (116 000 kr år 2022).

Lekmannarevisor bedömde att bolagets verksamhet i allt väsentligt hade genomförts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Styrelsen hade för år 2023 beslutat om en verksamhetsplan som delvis innehöll mätbara mål. Styrelsen lämnade inte någon samlad bedömning av resultatet i förhållande till de mätbara målen i sin förvaltningsberättelse.

Styrelsen arbetade under år 2023 med att utveckla sin internkontrollplan och beslutade om en ny internkontrollplan under hösten 2023. Styrelsen beslutade att internkontrollplanen skulle följas upp i slutet av år 2024. Det fanns därför ingen utvärdering av den interna kontrollen för år 2023. Styrelsen beslutade i hög grad om styrande dokument och följde löpande upp sin verksamhet och ekonomi under året. Lekmannarevisor bedömde att styrelsens styrning, uppföljning och kontroll i huvudsak var tillräcklig.

Bolagets styrelse bedömde att verksamheten år 2023 var genomförd i enlighet med bolagets kommunala ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Utifrån vår översiktliga granskning såg lekmannarevisor inga skäl att göra någon annan bedömning.

Lekmannarevisorernas rekommendationer till styrelsen i 2023 års granskning

- Säkerställ att styrelsen lämnar en samlad bedömning av verksamhetens resultat i förvaltningsberättelsen.
- Fortsätt utveckla den årliga verksamhetsplanen med mätbara mål för styrelsens strategiska styrning.
- Fortsätt utveckla den interna kontrollen.
- Säkerställ att det finns styrande dokument och rutiner för hanteringen av allmänna handlingar.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge underlag för lekmannarevisorernas bedömningar i den årliga granskningsrapporten. Granskningen är översiktlig med inriktning mot bolagets resultat för år 2024 och styrelsens system för styrning och kontroll. Granskningen fokuserar på följande revisionsfrågor:

- Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2023 års granskning?

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning är:

- Kommunallagen (2017:725) 2, 5 och 10 kap.
- Aktiebolagslagen (2005:551) 8 kap.
- Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap.
- Bolagsordning
- Ägardirektiv

Metod

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av styrelsens styrande och redovisande dokument samt av styrelsens protokoll.

I november 2024 genomförde lekmannarevisor tillsammans med sakkunnig ett möte med VD och ekonomiansvarig på Norrlandsoperan. Syftet med träffen var att få information om bolagets verksamhet och resultat samt arbetet med att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll. I samband med slutrevision 2025-03-10 träffade lekmannarevisor, revisors sakkunniga stöd samt auktoriserad revisor Norrlandsoperans ordförande, bolagets VD, administrativa chef och ekonomichef.

Bolagets VD, administrativa chef och ekonomichef har som ett led i kvalitetssäkringen getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkast.

3. Bolagets uppdrag och mål

Ägarnas uppdrag till bolaget

Bolagsordning

Ägarna har i bolagsordningen preciserat ramarna för Norrlandsoperans verksamhet:

- Norrlandsoperan ska ge medlemmarna i Umeå kommun och Region Västerbotten tillgång till ett brett kulturutbud och bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.
- Norrlandsoperan ska bedrivas med god ekonomisk hushållning.
- Norrlandsoperan ska bedrivas inom de kommunala befogenheterna som framgår av kommunallagen.

Bolagsspecifikt ägardirektiv

Norrlandsoperan ska bedriva opera-, musik- och dansproduktion samt konstutställningar och pedagogisk verksamhet samt konsulentinsatser inom scenkonst, musik och dans. Verksamheten ska kännetecknas av mångfald, jämställdhet, attraktionskraft och tillgänglighet.

Norrlandsoperan ska:

- Utveckla verksamheten för barn och unga utifrån ett barnperspektiv.
- Utveckla verksamheten utifrån ett nationellt och internationellt perspektiv.
- Utveckla Norrlands nätverk för Musikteater och Dans (NMD) genom att vara en aktiv part.
- Utveckla pedagogisk verksamhet inom scenkonst, musik och dans.
- Utveckla digitala lösningar för att nå opera-, musik- och danspubliken.
- Vara huvudman för den regionala danskonsulentverksamheten "Dans i Västerbotten".

Det bolagsspecifika ägardirektivet innehåller vissa preciseringar vad gäller de kommunala befogenheterna. Exempelvis medger ägarna avsteg från lokaliseringsprincipen för att möjliggöra samverkan och samarbeten med liknande verksamheter utanför länsgränsen. Syftet med sådan samverkan ska då vara att utveckla den egna verksamheten eller att bredda det lokala utbudet.

Frågor av principiell beskaffenhet eller av annars större vikt ska bolaget alltid lyfta till ägarna.

Bolagets verksamhet ska bedrivas enligt den kommunala självkostnadsprincipen och icke-vinstprincipen med målsättningen att resultatet efter finansnetto uttryckt som ett snitt under tre år ska vara positivt.

Generellt ägardirektiv till Region Västerbottens bolag

I det generella ägardirektivet ställer fullmäktige krav på vilken information bolaget ska lämna till ägarna i samband med årsredovisning eller i en särskild bolagsstyrningsrapport. I det generella ägardirektivet står också att bolagen ska känna till och följa de policys som är beslutade av fullmäktige i Region Västerbotten. Bolagen ska också verka för att intentionerna i dessa policys i tillämpliga delar inarbetas och förtydligas i bolagens egna styrdokument.

Ägarnas krav på rapportering

Enligt det bolagsspecifika ägardirektivet ska styrelsen löpande överlämna följande handlingar till ägarna:

- Protokoll från styrelsesammanträden
- Protokoll från bolagsstämma
- Årsredovisning med förvaltningsberättelse
- Delårsredovisning
- Revisionsrapport
- Lekmannarevisors granskningsrapport

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen eller i en särskild bolagsstyrningsrapport yttra sig över om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det kommunala ändamålet med verksamheten och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolagets styrelse ska bland annat lämna följande information till regionstyrelsen:

- Om verksamheten bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.
- Om bolaget överlämnat frågor till fullmäktige av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- Utvärdering av styrelsens och VD:s arbete.
- Om styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.
- Hur styrelsens arbete har bedrivits, inkluderande arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro och vem som varit sekreterare vid sammanträden.
- Hur den interna kontrollen och riskhanteringen är organiserad och fungerat.
- Samarbetet med revisor och lekmannarevisor.
- Vilka ärenden som bolagets styrelse har överlämnat till regionstyrelsen för beredning om fullmäktige ska ta ställning i dessa ärenden.

4. Granskningens resultat

Styrelsens styrning av verksamheten

Vår granskning visar att styrelsen i hög grad beslutat om grundläggande styrdokument för år 2024. (se bilaga 1)

Styrelsens verksamhetsplan för år 2024

Verksamhetsplanen innehöll fem övergripande mål som ska genomsyra all verksamhet:

- Norrlandsoperan ska vara ett nyskapande och modigt scenkonsthus som speglar samtiden och påverkar framtiden.
- Norrlandsoperan ska verka i ett lokalt, regionalt, nationellt och internationellt sammanhang och verksamheten ska kännetecknas av en mycket hög konstnärlig kvalitet.
- Norrlandsoperan ska öka och bredda publiken samt utveckla det digitala erbjudandet.
- Norrlandsoperans verksamhet ska präglas av attraktionskraft, tillgänglighet, jämställdhet, mångfald och hållbarhet utifrån det öppna demokratiska samhällets värderingar.
- Norrlandsoperan ska prioritera och utveckla verksamheten för barn och unga.

Styrelsens verksamhetsplan innehöll även direktiv till bolagets fyra konstnärliga avdelningar (opera, musik, dans och konst) samt riktade uppdrag till bolagets övriga avdelningar. Inom de riktade uppdragen fanns mätbara mål.

Vår kommentar

Verksamhetsplanen ger en god bild över vad bolaget önskar åstadkomma under verksamhetsåret. Planen innehåller till viss del mätbara mål i löptexten som visar på styrelsens ambitioner inom vissa områden av verksamheten. Eftersom styrelsen beslutade om planen redan hösten 2022 finns även delar i planen där förutsättningar förändrats efter att planen fastställdes.

Styrelsens budget

År 2022 och 2023 redovisade Norrlandsoperan negativa rörelseresultat. Årets resultat efter finansnetto liksom årets resultat var dock positiva, se tabell nedan

Resultat historik	2019	2020	2021	2022	2023
Intäkter	119,5 mkr	112,8 mkr	124,7 mkr	132,1 mkr	131,3 mkr
Kostnader	-119,4 mkr	-112,7 mkr	-124,4 mkr	-132,1 mkr	-131,7 mkr
Rörelseresultat	0,15 mkr	0,1 mkr	0,3 mkr	-0,0 mkr	-0,4 mkr
Resultat efter finansnetto	0,006 mkr	0,137 mkr	0,308 mkr	0,116 mkr	0,178 mkr
Årets resultat	0,059 mkr	0,014 mkr	0,007 mkr	0,115 mkr	0,014 mkr

Källa: Norrlandsoperans årsredovisningar år 2019–2023

Då Norrlandsoperan har lång framförhållning för kommande produktioner beslutar styrelsen om preliminära budgetar två år i förväg samt reviderar budgeten för innevarande år i maj eller juni månad. I slutet av maj 2024 beslutade styrelsen om en reviderad budget för år 2024 samt budget för år 2025 och 2026. Se tabell nedan:

Budget	2024	2025	2026
Intäkter	124,873 mkr	121,878 mkr	124,655 mkr
Kostnader	-124,833 mkr	-121,832 mkr	-124,613 mkr
Rörelseresultat	0,040 mkr	0,046 mkr	0,042 mkr

Källa: Norrlandsoperans beslutade budget 2024-05-31

Risikanalys och internkontrollplan

Styrelsen beslutade om sin riskanalys och internkontrollplan i september 2023. Planen avser åren 2023–2024.

I planen finns en beskrivning av planens syfte och hur den interna kontrollen är organiserad i bolaget. Vidare finns en beskrivning av bolagets bedömning av olika risker. I planen finns nio riskområden. För tre av dessa bedömdes risken vara hög, för ett riskområde bedömdes risken låg medan övriga riskområden bedömdes ha en medelhög risk.

Styrelsens internkontrollplan fokuserar på fyra riskområden varav tre hade bedömts som högriskområden:

- Risker påverkade av omvärldsläget så som lågkonjunktur och inflation
- Risker som påverkar möjligheten att nå en budet i balans
- Risker för IT-haveri eller bedrägeri (informationssäkerhet)
- Risk för bristande följsamhet till lagen om offentlig upphandling (LOU)

I planen finns kontroller för två av de fyra riskområdena:

- Kontroll inom informationssäkerhetsområdet ska genomföras genom ett så kallat "stresstest" av Norrlandsoperans personal.
- Kontroll av efterlevnaden av LOU ska genomföras genom stickprov på inkomna leverantörsfakturor under våren 2024.

För samtliga riskområden finns åtgärdsaktiviteter beskrivna i planen. Av planen framgår vilka som har ansvar för att genomföra kontrollerna och de olika åtgärdsaktiviteterna. Det framgår inte i vilken omfattning exempelvis stickprovet ska genomföras.

Styrelsens arbetsordning och styrelsens instruktion till VD

Styrelsen reviderar årligen sin arbetsordning. Arbetsordningen innehåller bland annat en årsplanering för när styrelsens ska hantera olika typer av ärenden under året.

Styrelsen reviderar årligen sin instruktion till verkställande direktör. Instruktionen innehåller visa uppdrag och delegeringar till VD. Exempelvis har styrelsen reglerat beslutsnivåer för avtal beroende på avtalens beloppsmässiga storlek.

Styrelsens uppföljning av verksamheten

Styrelsens protokoll

År 2024 hade bolagets styrelse fem protokollförda sammanträden.

En avstämning mellan arbetsordningen och styrelsens protokoll visar att styrelsen i hög grad följt arbetsordningen i sitt arbete under år 2024.

Protokollen var informativa och visade att styrelsen vid samtliga möten fått information om både ekonomi och verksamhetsfrågor. Protokollens bilagor var tydligt numrerade och gick att återfinna i en särskild mapp i styrelseportalen. Samtliga bilagor skrevs också ut och bevaras tillsammans med protokollet i ett pappersarkiv.

Styrelsens uppföljning av internkontrollplanen

I december 2024 fick styrelsen ta del av en uppföljning av internkontrollplanens fyra riskområden. Inom två riskområden hade stickprov och tester genomförts under året. Resultatet av dessa redovisades för styrelsen i en bilaga. Den ena kontrollen visade ett godkänt resultat och den andra visade på några avvikelser. Utifrån att den ena kontrollen visade på avvikelser presenterades en åtgärd i form av ett utbildningstillfälle som skulle genomföras under år 2025. Av årsredovisningen framgår att styrelsen följde upp sin internkontrollplan i december 2024.

I december 2024 beslutade styrelsen även om en ny internkontrollplan för år 2025

Styrelsens redovisning av den interna kontrollen till ägarna

Enligt det generella ägardirektivet ska styrelsen redovisa till ägarna hur den interna kontrollen och riskhanteringen är organiserad och har fungerat.

Av årsredovisningen framgår att styrelsens uppföljning av den interna kontrollplanen överlämnades till ägarna i samband med årsbokslutsrapporteringen för år 2024.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen arbetat med att utveckla den interna kontrollen och även följt upp planen. Vi noterar att internkontrollplanen endast innehöll två kontroller. För övriga risker fanns beskrivning av olika åtgärdsaktiviteter.

Vi noterar att styrelsen beslutat om en ny plan för år 2025. Den nya internkontrollplanen har inte omfattats av denna granskning.

VD:s översyn över organisationen

Hösten 2022 fick dåvarande VD i uppdrag av styrelsen att genomföra en översyn av Norrlandsoperans organisation och inriktning i syfte att säkerställa en ekonomi i balans och kostnadseffektiviseringar på 5 miljoner kronor. Nuvarande VD beslutade under hösten 2024 om en ny ramorganisation som skulle träda i kraft i januari 2025. I den nya organisationen bildas en produktionsavdelning som samlar alla producenter under en produktionschef. Förändringen innebär bland annat att chefsstrukturen ändras och att tidigare danschef och operachef ersätts med konstnärliga ledare för respektive område. De konstnärliga ledarna kommer inte ha något personalansvar.

Fem nya chefer tillsattes under året; kommunikation- och marknadschef, HR-chef, orkesterchef, administrativ chef och produktionschef.

Personal och kompetensförsörjning

Arbete har pågått under år 2024 med rekrytering och kompetensförsörjning. I mars 2024 tillträdde en ny kommunikationschef. I maj tillträdde ny VD, ny orkesterchef och ny HR-chef. Under hösten 2024 rekryterades en ny produktionschef med uppdrag att leda den nya produktionsavdelningen från januari 2025.

Av föregående års granskning framgick att en av de största utmaningarna för Norrlandsoperan var att hitta rätt kompetens och att fylla vakanta tjänster i symfoniorkestern. I slutet av år 2024 var 40 av orkesterns 47 tjänster tillsatta. Orkestern består av medarbetare från 12 nationaliteter.

Av årsredovisningen framgår att det fortfarande är svårt att rekrytera utbildade belysningsmästare till den tekniska avdelningen.

Uppföljning av 2023 års rekommendationer

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen under år 2024 vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2023 års granskning.

Rekommendationer 2023 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Säkerställ att styrelsen lämnar en samlad bedömning av verksamhetens resultat i förvaltningsberättelsen.	Nej	Årsredovisningen saknar en samlad bedömning av verksamhetens resultat i förvaltningsberättelsen.
Fortsätt utveckla den årliga verksamhetsplanen med mätbara mål för styrelsens strategiska styrning.	Ja	Styrelsen beslutade i december 2024 om en reviderad verksamhetsplaneringsprocess och en revidering av verksamhetsplan 2025 med tillägg av indikatorer för 2025 §§ 59–60. Vi har inom ramen för denna granskning inte beaktat verksamhetsplan för år 2025. Den blir föremål för granskning år 2025.
Fortsätt utveckla den interna kontrollen.	Ja	Granskningen visar att styrelsen till viss del utvecklat den interna kontrollplanen och genomfört kontroller under året.
Säkerställ att en arkivförteckning blir framtagen.	Ja	I den arkivbeskrivning som styrelsen fastställde i december 2024 framgick att "en arkivförteckning upprättas av Norrlandsoperan 2024/2025". Enligt uppgift från administrativ chef finns en arkivförteckning. Den är dock inte helt färdig och arbete kommer att pågå under år 2025 med att färdigställa förteckningen.
Säkerställ att det på tjänstepersonnivå finns skriftliga rutiner för diarieföring och hantering av allmänna handlingar.	Ja	Administrativ chef har uppgett att det pågår ett arbete med att ta fram skriftliga rutiner och att det finns ett utkast på tjänstepersonnivå.

Vår kommentar

Granskningen visar att rekommendationerna från 2023 års granskning i hög grad blivit åtgärdade under år 2024 och att arbete även kommer fortgå under år 2025 med detta.

Styrelsens årsredovisning

Krav på årsredovisningen

Enligt årsredovisningslagen ska styrelsens förvaltningsberättelse innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Styrelsen ska redogöra för händelser av väsentlig betydelse för företaget som inträffat under räkenskapsåret. Styrelsen ska enligt årsredovisningslagen också redogöra för företagets förväntade framtida utveckling inklusive beskrivningar av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.

Enligt ägardirektivet ska bolagets styrelse i sin förvaltningsberättelse eller i en särskild bolagsstyrningsrapport redogöra för om verksamheten bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheterna.

Styrelsens årsredovisning för år 2024

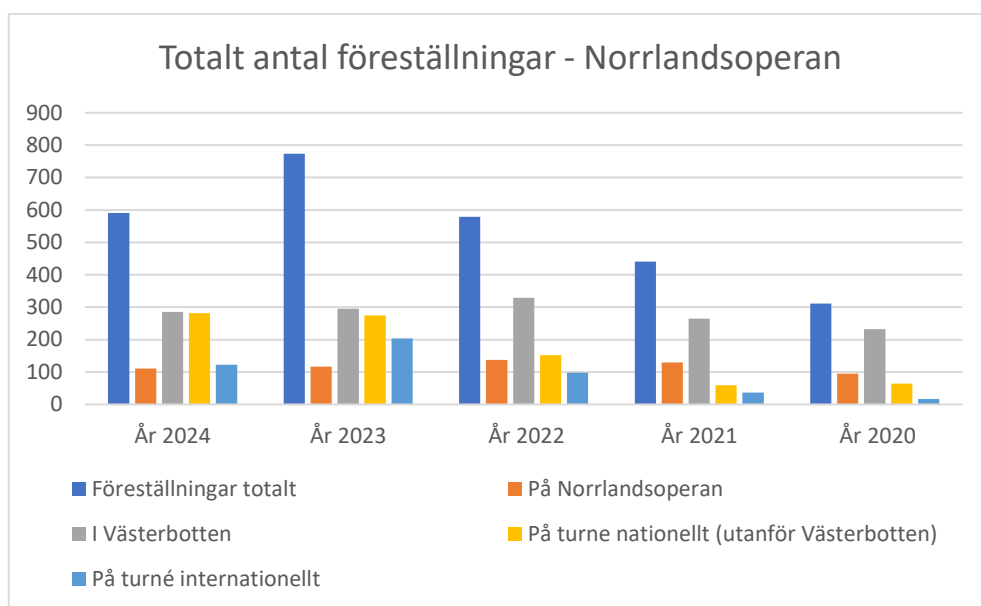
Av årsredovisningen framgår att Norrlandsoperan under år 2024 firade sitt 50-årsjubileum. En ny VD tillträdde under våren 2024 och ytterligare fem nya chefstjänster tillsattes under året.

Arbetet med att genomföra den av styrelsen år 2022 planerade organisationsförändringen och besparingsplanen har fortgått under året.

Av årsredovisningen framgår att den första etappen av förändringar har resulterat i kostnadseffektiviseringar på ca 3 miljoner kronor. Kostnadseffektiviseringarna består bland annat av indragen tjänst gällande vice VD, vakanshållningar och minskning av resor och andra driftskostnader.

År 2024 ökade biljettintäkterna med 58 procent år 2024 (från 5,7 miljoner kronor år 2023 till 9 miljoner kronor år 2024). Antalet föreställningar minskade med 24 procent år 2024 (591 föreställningar jämfört med 774 föreställningar år 2023). Produktionskostnaden ökade med 24 procent mellan år 2023 och år 2024.

I årsredovisningen uppger VD att operan hade en publiktillströmning under hösten och "att publiksiffrorna ökade avsevärt under 2024". Statistiken i årsredovisningen visar däremot att antalet besökare på föreställningar, konserter och utställningar minskade med 29 procent år 2024 (87 000 besökare jämfört med 122 000 tusen besökare år 2023). Vi har fått en muntlig förklaring från administrativ chef om att antalet besökare har mätts för samtliga produktioner det vill säga även för samproduktioner som spelats utanför länet, nationellt och internationellt. År 2023 hade dansavdelningen fler samproduktioner (inom ramen för pågående EU-projekt) som även spelades internationellt vilket är förklaringen till att antalet registrerade besökare år 2024 var lägre än år 2023. Dessa tre EU-projekt avslutades i början av år 2024.

Källa: Norrlandsoperans årsredovisningar år 2020–2024.

I årsredovisningen beskrev styrelsen den verksamhet som genomförts under år 2024 inom de fyra verksamhetsgrenarna; opera, musik, dans och konst. I texterna finns exempel på hur man exempelvis arbetat med samverkan och mot prioriterade målgrupper.

Norrlandsoperans verksamhetsmål för år 2024

I avsnittet om måluppfyllelse för år 2024 beskrevs vilken verksamhet bolaget bedrivit med koppling till verksamhetsplanens fem övergripande mål. Beskrivningarna innehöll endast ett fåtal mätbara uppföljningar, exempelvis att 50 procent av beställda verk var komponerade av kvinnliga tonsättare (målet i verksamhetsplanen var minst 45 procent) och att 60 procent av den regionala musikens verksamhet hade varit riktad mot barn och unga (något mål för detta fanns dock inte i styrelsens verksamhetsplan för år 2024). Föregående år noterade vi att styrelsen inte gjorde någon samlad bedömning av verksamhetens resultat i årsredovisningen. Denna iakttagelse kvarstår även för årsredovisningen år 2024.

Norrlandsoperans ekonomiska resultat 2024

Under år 2024 fick styrelsen information om verksamhetens ekonomi i samband med sina möten. Bolaget hade år 2024 intäkter på 134 miljoner kronor vilket var något högre än år 2023 (131 miljoner kronor). Bolaget redovisade ett positivt resultat efter finansnetto 151 000 kronor (178 000 kronor år 2023).

Eftersom Norrlandsoperan inte gjorde av med hela anslagen från Region Västerbotten och Umeå kommun har bolaget periodiserat det outnyttjade anslagen till år 2025. Totalt rörde det sig om 7,4 miljoner kronor (4,4 miljoner kronor från Region Västerbottens anslag och 3 miljoner kronor av anslaget från Umeå Kommunföretag AB). Bolagets auktoriserade revisor har efter sin granskning rekommenderat att beslutet om att flytta fram outnyttjade bidrag från bolagets ägare tydligt bör ange att medel ska flyttas fram. Anledningen är att det av en extern part inte ska kunna uppfattas som ett sätt att undvika beskattning.

Vår kommentar

Det är positivt att årsredovisningen ger en omfattande beskrivning av Norrlandso-perans verksamhet. Eftersom det inte finns någon sammanställd redovisning av verksamhetens resultat i förhållande till mätbara mål saknas förutsättningar att värdera om resultatet är tillräckligt. Styrelsen lämnade inte heller någon samlad be-dömning av resultatet i förvaltningsberättelsen.

Följsamhet till de kommunala befogenheterna

I årsredovisningen finns ett särskilt avsnitt där styrelsen redogör för verksamheten i förhållande till det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna. Sty-relsen bedömde att bolagets verksamhet år 2024 bedrivits enligt det kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheter som utgör ram för Norrlandso-perans verksamhet. Styrelsen har även i en bilaga till styrelseprotokollet den 28 februari 2025 dokumenterat sin bedömning kopplad till de olika principerna.

Vår kommentar

Styrelsen bedömde att verksamheten bedrivits i enlighet med det kommunala än-damålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Utifrån den översikt-liga granskning vi genomfört ser vi ingen anledning att göra någon annan bedöm-ning.

5. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att bolagets verksamhet i allt väsentligt genomfördes på ett ändamåls-enligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer att styrelsens styrning, uppföljning och kontroll i allt väsentligt var tillräcklig.

Bolagets styrelse bedömde att verksamheten år 2024 var genomförd i enlighet med bolagets kommunala ändamål och inom ramen för de kommunala befogen-heterna. Utifrån vår översiktliga granskning ser vi inte skäl att göra någon annan bedömning.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med full-mäktiges direktiv?	Ja	Styrelsen beslutade i hög grad om de grundläggande styrdokument som anges i bolagets ägardirektiv.
Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?	Ja	Styrelsen har arbetat med att ut-veckla sin internkontrollplan. Styrel-sen har även arbetat med att ut-veckla sin verksamhetsplan. Av pro-tokollen framgår att styrelsen höll sig löpande informerad om bolagets verksamhet och ekonomi under året.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Delvis	Årsredovisningen innehåller en informativ beskrivning av verksamheten som genomförts under året. Styrelsen utvärderade dock inte verksamhetens resultat utifrån mätbara målen i verksamhetsplanen. Styrelsen gjorde inte heller någon samlad bedömning av resultatet vid årets slut.
Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2023 års granskning?	Ja	Åtgärder har vidtagits eller påbörjats för samtliga rekommendationer från år 2023.

Rekommendationer

Vi lämnar följande rekommendationer till styrelsen:

- Lämna en samlad bedömning av verksamhetens resultat i årsredovisningen.
- Identifiera strategiska, relevanta och mätbara mål som skapar förutsättningar för styrelsen att värdera om verksamheten genomförts enligt beslutad verksamhetsplan.

Umeå den 6 mars 2025

Eva Moe
Certifierad kommunal revisor
Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1: Granskning av styrande dokument med mera.

Styrande dokument	Har styrelsen beslutat om dokumentet? (Ja/Nej)	Datum för beslutet	Paragraf	Kommentar
Verksamhetsplan för år 2024 med strategiska mål för de närmaste tre åren*	Ja	2022-09-23	42	Av planen framgår att en omorganisation ska genomföras under år 2024 som grundar sig på en översyn som genomförs under år 2023.
Är målen mätbara?	-	-	-	Verksamhetsplanen innehåller till viss del mätbara mål. Men det är en blandning av mål och aktiviteter.
Budget år 2024*	Ja	2024-05-31	32	Revidering av budget 2024 och budget för 2025 och 2026
Arbetsordning*	Ja	2024-05-31	29	
Instruktion till VD	Ja	2024-05-31	30	
Attest- och delegationsordning *	Ja	2024-05-31	27	
Policy/riktlinjer för arbetsmiljö *	Ja	2023-12-01	66	
Policy/riktlinjer för ekonomi och förvaltning*	Ja	2023-12-01	66	
Policy/riktlinjer för jämställdhet och jämlikhet*	Ja	2023-12-01	66	
Policy/riktlinjer för kommunikation*	Ja	2023-12-01	66	
Policy/riktlinjer för kvalitet*	Ja	2023-12-01	66	
Policy/riktlinjer för miljö*	Ja	2023-12-01	66	
Policy/riktlinjer för säkerhet*	Ja	2023-12-01	66	
Informationssäkerhetspolicy ¹	Ja	2023-12-01	66	
Internkontrollplan för år 2024*	Ja	2023-09-29	42	
Arkivbeskrivning och arkivförteckning**	Delvis	2023-12-01	67	Arkivbeskrivning finns. Det pågår ett arbete med att ta fram en arkivförteckning. Arbetet kommer fortgå under år 2025. Har tagit del av ett utkast under granskningen.
Dokumenthanteringsplan**	Ja	2023-12-01	67	
Visselblåsartjänst	Ja			System Qnister Whistle från Qnister AB. Systemet implementerades under år 2023.

* Framgår av ägardirektiven

** Framgår av Umeå kommuns arkivreglemente

¹ Antagen av regionfullmäktige – finns inte uppräknad i nuvarande ägardirektiv.

I tabellen nedan sammanfattar vi hur styrelsen uppfyllde ägarnas krav på årsredovisningen.

Ägarnas krav på redovisning	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen i sin årsredovisning följt upp och utvärderat bolagets verksamhet mot det kommunala ändamålet?	Ja	Framgår av årsredovisningen sid 21.
Har styrelsen i sin årsredovisning följt upp och utvärderat om bolagets verksamhet är genomförd inom ramen för de kommunala befogenheterna?	Ja	Framgår av årsredovisningen sid 21. Det finns även en mer utförlig bilaga till styrelsemötet den 28 februari (bilaga 5) med styrelsens bedömning kopplad till de olika principerna.
Har styrelsen i sin årsredovisning eller i särskild rapport lämnat information om att en utvärdering av det egna styrelsearbetet är genomförd?	Nej	Framgår varken av årsredovisning eller särskild bolagsstyrningsrapport. Däremot framgår det av protokoll från december 2024 att styrelsen gjort en utvärdering.
Har styrelsen i årsredovisningen eller i särskild rapport lämnat information om hur den interna kontrollen fungerat?	Ja	Av årsredovisningen framgår vilka kontroller som genomförts och när den interna kontrollen följdes upp av styrelsen.

Granskning utifrån bolagsordning och ägardirektiv:

Kontrollfråga	Bedömning	Kommentar
Har styrelsen bestått av minst 7, högst 9 ledamöter och lika många ersättare? (bolagsordning)	Ja	Styrelsen har år 2024 bestått av 9 ledamöter och 9 ersättare.
Har bolaget hållit minst fyra styrelsemöten under året? (ägardirektiv)	Ja	Styrelsen har haft 5 styrelsemöten.
Har styrelsen i förvaltningsberättelsen eller i en särskild bolagsstyrningsrapport yttrat sig om verksamheten varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna? (ägardirektiv)	Ja	Framgår av årsredovisningen.
Har verksamheten bedrivits enligt den kommunala självkostnadsprincipen och icke-vinstprincipen med målsättningen att under en treårsperiod ha ett positivt resultat efter finansnetto? (ägardirektiv)	Ja	Framgår av årsredovisningen. Resultat 2024: 151 000 kr Resultat 2023: 178 000 kr Resultat 2022: 116 000 kr Resultat 2021: 308 000 kr
Har styrelsen lämnat en utvärdering av hur verksamheten bedrivits i förhållande till ägardirektiven? (ägardirektiv)	Ja	Framgår av årsredovisningen.
Är yttrandet utformat så att regionstyrelsen kan använda det som underlag för uppsikten och lekmanarevisors bedömning? (ägardirektiv)	Ja	Framgår av årsredovisningen. Det finns dock ingen tydlig uppföljning mot mätbara mål.

Kontrollfråga	Bedömning	Kommentar
Har styrelsen utvärderat styrelsens och VD:s arbete? (ägardirektiv p 14 samt generellt ägardirektiv)	Ja	Redovisades i protokoll från december 2024.
Har styrelsen följt upp om ledamot eller VD har eller har haft uppdrag eller intresse i företag som bolaget haft affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch? (generellt ägardirektiv)	Ja	I årsredovisningen på sidan 23 står: " Ingen av styrelsens ledamöter har angett att de har uppdrag, aktier eller andelar i företag som bolaget har affärsförbindelser med."
Har styrelsen utvärderat hur den interna kontrollen och riskhantering är organiserad och har fungerat? (generellt ägardirektiv)	Ja	Styrelsen har tagit del av uppföljningen av den interna kontrollen. Administrativ chef har i samtal uppgett att arbetet fortgår med att utveckla den interna kontrollen.
Har någon fråga av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt överlämnats till fullmäktige under året? (generellt ägardirektiv)	Nej	

UNDERSKRIFTSSIDA

**Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter:**